

Așezământul Mislea de la mănăstire la închisoare. Un dublu sens al termenului „fortificat”

Alin Spânu

Imaginea unui monument este asociată, de regulă, cu destinația pe care acesta a avut-o o perioadă mai îndelungată, mai apropiată de zilele noastre, combinată cu amintirile unor persoane față de clădire. Astfel, Mislea a rămas întipărit, în primul rând, ca unul din elementele de referință ale universului concentraționar comunist, accentuat de faptul că a fost o destinație pentru femeile condamnate. Printre zidurile ei s-au aflat, perioade mai lungi sau mai scurte, Maria mareșal Antonescu¹, Elena Codreanu², văduva liderului legionar Corneliu Zelea (arestată timp de 10 ani dar niciodată judecată), soțiile unor oameni politici – Niculina Mihalache³, Emilia Hudiță⁴, Ioana Berindei⁵ (născută Hudiță, care a născut în închisoarea Văcărești), dar și mult mediatizata după 1990, Elisabeta Rizea⁶. În anii '70 centrul de detenție de la Mislea a fost închis, renovat, iar din 1977 noua destinație a devenit Centrul de Îngrijire și Asistență pentru Persoane Adulte cu Handicap, care se păstrează și în prezent.

¹ Maria Antonescu (n. 1892, Calafat – d. 18 octombrie 1964, București) a stat la închisoarea Mislea între 1950 și 1955, după care a primit domiciliu obligatoriu în satul Lătești din Câmpia Bărăganului.

² Elena Codreanu (născută Ilinoiu, n. 2 decembrie 1902 – d. 5 septembrie 1994) a trecut timp de 10 ani prin închisorile Mislea, Târgșor, Arad și Oradea, apoi a stat 5 ani în lagăre de muncă din Bărăgan. A fost eliberată în 1963 fără a i se intenta niciun proces.

³ Niculina Mihalache (n. 1 decembrie 1890, Leoredeni-Argeș – d. 1971), soția liderului PNT Ion Mihalache, a fost condamnată în 1949 la 3 ani de închisoare, pe care i-a efectuat la penitenciarele Rahova, Jilava și Mislea. La eliberare a primit domiciliu obligatoriu în satul Dâlga, județul Călărași, de unde a fost rearestată (1958) și condamnată la 14 ani închisoare (1959). După recurs a rămas cu 10 ani închisoare și a fost eliberată în 1964.

⁴ Emilia Hudiță era soția frunțașului PNT Ioan Hudiță și a fost condamnată, în 1950, la 5 ani închisoare.

⁵ Ioana Berindei (n. 1922 – d. 2008) a stat în închisoare în perioada noiembrie 1951-februarie 1953. S-a căsătorit cu istoricul Dan Berindei, actualul vicepreședinte al Academiei Române.

⁶ Elisabeta Rizea (n. 28 iulie 1912, Domnești-Argeș – d. 6 octombrie 2003, Nucșoara-Argeș) a sprijinit grupurile de rezistență din regiune fiind arestată la 20 noiembrie 1950 și condamnată la 8 ani de muncă silnică. După eliberare a continuat să-i sprijine pe cei aflați în munți, iar după anihilarea acestora a fost, din nou, arestată, condamnată la moarte, iar în urma comutării sentinței a rămas cu 25 de ani de închisoare. A fost eliberată în 1964. După 1990 a devenit un simbol al rezistenței prin credință.

Puțină lume își mai aduce aminte că Mislea a fost ctitorită ca așezământ monahal⁷. Dacă ctitorul este recunoscut a fi domnitorul Radu Paisie⁸, anul înființării este disputat între 1534 și 1536-1537. Mai multe hrisoave atestă evoluția lăcașului de rugăciune, scutiri de taxe, drepturi de proprietate, vânzări-cumpărări de terenuri ș.a. Așezământul a suferit mari stricăciuni fiind devastat de Mircea Ciobanul⁹, însă a fost restaurat și fortificat de Petru Cercel¹⁰ (în 1584) și Mihai Viteazul¹¹. Până în 1639 lăcașul a fost metoh al mănăstirii Paterisa de la Ianina, însă Matei Basarab¹² a desființat această închinare. La 8 septembrie 1750 egumenul mănăstirii s-a plâns domnitorului Grigore II Ghica¹³ că țaranii din împrejurimi refuză să plătească dijma și au ocupat abuziv terenurile agricole, pe care au început să le vândă în nume propriu. Peste un secol, în 1860, procuratorul mănăstirii s-a adresat Ministerului Cultelor pentru a interveni și a anula dreptul lui Marin Mehedințeanu de a exploata păcura de pe domeniul lăcașului. Drept urmare, la 17 octombrie 1860, Consiliul de Miniștri a decis organizarea unei licitații pentru exploatarea izvoarelor de păcură aflate în perimetrul mănăstirilor Dealu, Mislea și Sinaia. În 1865 Mislea a fost afectată de epidemia de holeră care a bântuit Țara Românească având trei decedați din cauza bolii, iar călugării rămași au fost mutați la mănăstirea Ghighiu. De atunci însă, așezământul a decăzut și autoritățile au decis să utilizeze fortificațiile existente și bine păstrate în alt scop.

În septembrie 1878 fosta mănăstire a devenit un centru de detenție pentru minori și a rămas singura instituție de acest gen din România până după Primul Război Mondial. De remarcat că prima închisoare pentru delicvenți

⁷ Pentru mai multe date privind istoricul și evoluția mănăstirii Mislea a se consulta: Mihai Apostol, *Dicționar istoric al județului Prahova*, Ploiești, 2004, p. 299-300 și fondurile Mănăstirea Mislea de la Arhivele Naționale Istorice Centrale, inventarele nr. 29 (pentru perioada 1511-1866) și 223 (pentru perioada 1806-1880).

⁸ Radu Paisie (n.? – d. 1545, Egipt), domn al Țării Românești în perioada iunie 1535 – ianuarie 1545. A ctitorit mănăstirile Mislea, Valea și Bolnița Coziei și a încheiat lucrările la Mitropolia de la Târgoviște.

⁹ Mircea Ciobanul (n.? – d. 1559, București), domn al Țării Românești în perioadele ianuarie 1545-noiembrie 1552, mai 1553-martie 1554 și ianuarie 1558-septembrie 1559.

¹⁰ Petru Cercel (n.? – d. 1590, insula Rhodos), domn al Țării Românești în perioada august 1583-aprilie 1585.

¹¹ Mihai Viteazul (n.c. 1557/1558 – d. 1601, Câmpia Turzii), domn al Țării Românești în perioadele septembrie 1593-decembrie 1600 și august 1601.

¹² Matei Basarab (n.1580, Brâncoveni – d. 1654, București), domn al Țării Românești în perioada septembrie 1632-aprilie 1654.

¹³ Grigore II Ghica (n.1690 Adrianopol – d. 1752, București), domn al Țării Românești în perioadele aprilie 1733-noiembrie 1735 și aprilie 1748-august 1752. A mai domnit de trei ori și în Moldova, între 1726 și 1748.

minori a fost la mănăstirea Cernica (1864-1868), mutată la Schitul Balamuci (1868) și apoi la mănăstirea Căscioarei (1868-1872). Din 1872 instituția s-a mutat la Reni, aflat în sudul Basarabiei, regiune care a făcut obiectul unui schimb unilateral din partea Imperiului țarist în urma Războiului de Independență (1877-1878). La 22 martie 1883 clădirile instituției au fost mistuite de un incendiu, care a izbucnit de la bucătărie și a distrus localul direcției, biserica, clopotnița, corpul de gardă ș.a. O revoltă a deținuților s-a consemnat la 13 iunie 1885, care l-au sechestrat și maltratată pe director. Necesitățile educative au impus, în 1886, crearea unei școli elementare de 4 clase și înființarea unor ateliere de tâmplărie și sculptură. Printre directorii care s-au remarcat la conducere au fost Titus Cavaroc (1892-1900) și Ioan Cristescu (1900-1902), care au impus ordinea și disciplina necesară, au înființat o bibliotecă, au dezvoltat o grădină de legume, au plantat 15.000 de salcâmi, pomi fructiferi și butuci de viță-de-vie.

După Primul Război Mondial, în august 1924, Mislea a devenit penitenciar de femei, aici fiind transferate condamnatele aflate la mănăstirea Plătărești. Anterior, acestea au fost „cazate” la Schitul Ostrov (Argeș, 1863), mănăstirile Comana (1864) și Plătărești (1865). În 1927 două condamnate – una mozaică, cealaltă baptistă – au trecut la ortodoxism, botezul fiind oficiat de un sobor de 10 preoți conduși de protopopul județului. Printre zidurile fortificate au trecut, până în 1945, printre altele, Ana Pauker¹⁴ și Constanța Crăciun¹⁵, viitoare figuri marcante ale regimului comunist.

În 1942 învățătorul Ioan Bădiceanu din Mislea a elaborat o lucrare intitulată „Închisoarea Mislea din comuna Mislea, județul Prahova. Istoric” (**Anexa**), pentru a avansa la gradul I. Din punct de vedere profesional, Bădiceanu a absolvit Școala Normală de Învățători din Ploiești (1925) și a fost repartizat, la cerere, în localitatea natală Mislea, unde a activat continuu, cu excepția perioadei 1929-1930 când și-a satisfăcut stagiul militar. La 1 ianuarie 1932, prin Decretul Regal nr. 718, a primit titlul definitiv în învățământ. În urma unui examen a avansat la gradul II (1 septembrie 1937), prin Decizia Ministerială nr. 156.193, însă ulterior data înaintării a fost rectificată la 1 septembrie 1936. Dincolo de activitatea sa profesională, învățătorul Bădiceanu

¹⁴ Ana Pauker (13 februarie 1893, Codăești-Vaslui – d. 3 iunie 1960, București) a fost condamnată, în 1935, la 10 ani închisoare. A fost eliberată în 1941, în cadrul unui schimb cu fruntașul unionist Ion Codreanu arestat de sovietici. Pentru mai multe detalii despre viața și activitatea acesteia, a se consulta: Robert Levy, *Gloria și decăderea Anei Pauker*, traducere de Cristina Pupeza și Ioana Gagea, Iași, 2002.

¹⁵ Constanța Crăciun (n. 16 februarie 1914, Constanța – d. 2002, București) a fost condamnată, în 1942, la 25 de ani muncă silnică. A trecut prin penitenciarele Văcărești și Mislea.

a înființat o grădină cu pomi fructiferi, pe o suprafață de 1000 mp, o cooperativă școlară¹⁶, o cantină care servea, zilnic, dejunul la 20 de copii și o bibliotecă pe care a denumit-o „Profesor Pană Popescu”¹⁷, înzestrată cu 240 de volume. A realizat material didactic (inclusiv un mini-muzeu zoologic) și mobilier pentru școală, a organizat serbări școlare la care a luat cuvântul și a vorbit sătenilor. Din 1935 a activat la pregătirea premilitară și s-a implicat în activități gospodărești, ca plantarea de pomi pe marginea șoselelor, amenajarea cimitirului comunal, îngrijirea cimitirului eroilor ș.a. În perioada 1939-1940 a fost de mai multe ori concentrat și mobilizat la Regimentul 7 Dorobanți¹⁸. La 4 februarie 1941 a fost din nou concentrat și a rămas sub arme până la 17 noiembrie, „luând parte activă în luptele contra bolșevicilor de la începutul campaniei, în calitate de comandant al Companiei de Pionieri”¹⁹. A participat la luptele de pe Prut, Nistru, Bug și Odesa, iar pentru faptele de arme săvârșite a fost decorat cu ordinul Coroana României cu spade și panglică de Virtutea Militară.

La elaborarea lucrării despre penitenciarul din localitate învățătorul a avut un sprijin deosebit în persoana tatălui său, care a activat ca preot în localitate și, din 1906, în așezământul de reeducare pentru minori²⁰. Din cuprins rezultă că autorul a beneficiat de cel puțin două păreri ale unor persoane din conducerea stabilimentului – Simion Niculescu și Eugenia Economu, cea care a fost numită directoare în 1927 și la data elaborării lucrării încă se afla în funcție. Totodată, Bădiceanu are cuvinte de apreciere față de alți doi directori, Titus Cavaroc și Ioan Cristescu, cei care au pus capăt abuzurilor și dezordinii din închisoare și au dezvoltat laturile educative și vocaționale ale tinerilor deținuți.

După instaurarea regimului comunist printre personalitățile care au „vizitat” instituția s-au numărat fostele membre ale Escadrilei Albe, Nadia Russo²¹ și

¹⁶ Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare se va cita **ANIC**), fond Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor (în continuare se va cita **MCNC**), dosar 1242/1943, f. 10: „înființată de mine cu un capital de 1600 lei...”.

¹⁷ Ibidem: „ca semn de omagiu adus directorului meu de la Școala Normală”.

¹⁸ Concentrările au avut loc în perioadele 23 martie-28 mai 1939, 15 august 1939-26 februarie 1940 și 4 martie-11 noiembrie 1940.

¹⁹ **ANIC**, fond **MCNC**, dosar 1242/1943, f. 9.

²⁰ Ibidem, f. 50: „Preotul a fost numit în persoana tatălui scriitorului acestui istoric.”

²¹ Nadia Russo (n. 17 iunie 1901, Tver, Rusia – d. 19 ianuarie 1988, București) a fost fiica generalului Brjovzovski, refugiată în 1918 în Basarabia și căsătorită cu marele proprietar Alexandru Russo (până în 1935). A devenit pilot la 35 de ani și s-a remarcat în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial în Escadrila Albă. În 1951 a fost condamnată la 7 ani de închisoare, din care a efectuat 6 (la Miercurea-Ciuc și Mislea), apoi încă 5 ani de domiciliu obligatoriu la Lătești, unde l-a cunoscut pe Gheorghe Bossie, cu care apoi s-a căsătorit.

Virginia Duțescu²², prozatoarea Maria Ioana Cantacuzino²³, Nicole Valery-Grossu²⁴ și Aspazia Oțel Petrescu²⁵. Aceasta din urmă, autoarea unor volume de memorialistică din infernul concentraționar, este cea care ține vie flacăra neuitării asupra evenimentelor din interiorul zidurilor fortificate timp de 50 de ani. La inițiativa ei a fost organizat Sfântul Paraclis de la Mislea, care a fost târnosit la 12 noiembrie 1994 și unde, an de an, supraviețuitoarele se adună și se roagă pentru sufletele celor care au plecat la cer.

Anexa

Închisoarea Mislea din comuna Mislea, județul Prahova (1942) - istoric -

Ioan Bădiceanu, învățător

A. Așezarea închisorii Mislea

Din orașelul Câmpina, pornind pe șoseaua națională Câmpina – Ploiești până în comuna Bănești și de aici pe drumul ce se desprinde de îndată ce treci podul peste apa Doftana, ajungi după o călătorie de două ore în satul Mislea, după ce treci satele Bănești și Urleta. Cu mijloace moderne de transport putem ajunge mult mai repede. Aici, ca confluența celor trei văi – Sărata, Mislea-Dulce și Mislea-Seacă – și între dealurile Viișoara, Bunișorul și Breabăn se află așezată închisoarea Mislea, instalată încă din anul 1878 în localul mănăstirii cu același nume. Localul închisorii, așa cum se prezintă azi, e construit în urma incendiului din 1883 și amenajat după nevoi în decursul vremii. El cuprinde trei curți:

²² Virginia Duțescu a fost pilot și prima femeie instructor de zbor din România, iar în perioada celui de-Al Doilea Război Mondial a făcut parte din Escadrila Albă. În 1950 a fost arestată în cadrul procesului intentat în jurul Legației Turciei și condamnată la 5 ani închisoare pentru spionaj. Și-a ispășit pedeapsa la centrele de detenție Jilava și Mislea.

²³ Maria Ioana Cantacuzino (n. 21 aprilie 1936, București) a fost arestată în perioadele 1952-1955 și 1960. În 1980 a plecat definitiv în Franța.

²⁴ Nicole Valery-Grossu (n. 4 iulie 1919, Turnu-Măgurele – d. 14 decembrie 1996, Paris) a fost arestată în 1949 și eliberată în 1953. În 1957 s-a căsătorit cu Sergiu Grossu, dar doi ani mai târziu a fost condamnată la 12 ani închisoare. A fost eliberată în 1962 și în 1969 a părăsit România. A scris best-seller-ul *Binecuvântată fi, închisoare* (Editura Univers, București, 1997), ecranizat de regizorul Nicolae Mărgineanu.

²⁵ Aspazia Oțel Petrescu (n. 9 decembrie 1923, Cotul Ostrișei-Cernăuți) a fost arestată la 9 iulie 1948 și condamnată la 10 ani temniță grea pentru aderență la organizația Cetățuia, latura feminină a mișcării legionare.

În prima curte se află birourile administrației împreună cu atelierul de pânzărie, vopsitoria, bucătăria, baia, celulele de pedeapsă și o magazie pentru lemne. În a doua curte, unde este și biserica, este un corp de clădire cu dormitoare pentru arestatele condamnate la corecție, sala cu lavabouri, sufrageria și școala. În a treia curte este atelierul de covoare și confecții și două corpuri de clădiri în care sunt dormitoarele separate pentru deținutele condamnate la muncă silnică și reclusiune.

Câteva date istorice asupra mănăstirii sau mai bine zis a fostei mănăstiri le găsim necesare a se ști, de aceea redau cele de mai jos înainte de a face istoricul închisorii. Mănăstirea Mislea a fost fondată, se zice, de către Radu V. V. (călugărul Radu Paisie), fiul din flori al lui Radu cel Mare și al soției sale Ruxandra (fica lui Neagoe Basarab și văduva lui Radu de la Afumați)²⁶. Aceasta s-a putut constata din chipurile ce erau zugrăvite pe pereții pronaosului mănăstirii, [pe] care în anul 1883 un mare incendiu a distrus-o cu totul. Din alt izvor, mănăstirea se crede a fi fost zidită în anul 1557 de Pătrașcu Basarab V. Iată însă ce găsim în Istoria Românilor, vol. V, p. 24, de A. D. Xenopol, la domnia lui Petru Cercel: „Pune apoi să se repare Mănăstirea Curții de Argeș, zidește Mănăstirea Mislea și sfârșește Mitropolia din Târgoviște, pe care se află o inscripție din 1585”. Ca să fi fost începută mănăstirea de Pătrașcu și terminată de fiul său Petru Cercel e mai puțin de crezut, deoarece fiul său vine la domnie după 25 ani în urma tatălui său. Din toate acestea înclinăm a crede că mănăstirea a fost zidită sub domnia lui Petru Cercel (1583-1585).

Mănăstirea a fost înzestrată cu multe danii făcute atât de voievodul Radu, cât și mai în urmă de comisul Vintilă, vornicul Voicu, spătarul Stroe, jupâneasa Caplea și Mihai Vodă Viteazul, nepotul lui Radu voievod. Trecutul ei se poate împărți în două perioade:

1. Prima perioadă începe de la zidirea ei și ține până în anul 1639²⁷, când este liberată de călugării greci și dată „spre locuință călugărilor țării” de către voievodul Matei Basarab.

2. A doua perioadă ține de la 1639 până la 1878, când mănăstirea este transformată în închisoare, iar micul număr de călugări sunt evacuați, împărțindu-i pe cei mai mulți la mănăstirea Ghighiu, iar câțiva se așează în sat plătindu-li-se chiria de Direcția penitenciară.

²⁶ P. Partenie, directorul Seminarului București, într-o descriere în „Graiul vremii” nr. 5/1928.

²⁷ Această perioadă a fost una din cele mai vitrege pe care a trăit-o mănăstirea, fiind închisă așezământului Sfinții Părinți din Ianina.

B. Istoricul închisorii

Ca și istoricul mănăstirii, istoricul închisorii Mislea se poate împărți în două perioade și anume:

1. Perioada întâia, care cuprinde timpul de la 1878, când este mutată de la mănăstirea Cernica aici și ține până la anul 1924, când este transformată în închisoare de femei, timp ce a servit drept Casă de Educațiune Corecțională.

2. Perioada a doua, care ține de la anul 1924 și până în prezent, timp ce servește de închisoare pentru femei.

Înainte de a face istoricul primei perioade a acestei case de corecție, nu este de prisos a descrie și fazele prin care a trecut închisoarea de minori de la înființare în mănăstirea Cernica și până la transferarea deținuților în fosta mănăstire Mislea, având la dispoziție materialul din care am putut constata cele ce urmează:

În anul 1852, prin punerea în aplicare a codicelui promulgat de domnitorul Știrbei vodă²⁸, prin art. 55 se prevede ca minorii de la 8 [la] 15 ani să fie pedepsiți după gravitatea faptului comis numai la o pedeapsă [cuprinsă de] la 3 luni la 3 ani și care osândă să se execute într-o mănăstire. În anul 1864 punându-se în aplicare un alt cod penal²⁹, deținerea condamnaților minori continuă a se face în mănăstiri. Acel cod prevedea [ca] deținerea minorilor de la 8 ani împliniți până la 20 ani să se facă în închisori anume destinate pentru nevârstnici.

În Muntenia deținuții minori, în urma intervenției Ministerului de Interne către cel al Cultelor, se închideau în mănăstirea Cernica din județul Ilfov, iar aici erau puși sub ordinul starețului. Deținuții minori devenind din ce în ce mai răi, superiorul mănăstirii raportează Inspectorului General al Închisorilor. Acesta răspunde: „Acei condamnați să fie puși sub ascultarea unui venerabil și sever părinte, nelăsându-i a se depărta de chilia lor, de a nu se dosi, iar pentru orice abatere de la ordinele sale să se aplice penalitățile prescrise de instrucțiunile chinoviale ca: canonul nemâncării, al neodihnei și al metaniilor înaintea bisericii când se află în serviciu”. Dar numărul deținuților crescând starețul interveni de data aceasta către Ministerul de Interne ca să trimită o escortă de dorobanți pentru pază, deoarece monahii acelei mănăstiri au îndatoririle lor religioase, de la care nu-i poate sustrage și ceea ce este mai mult, este să sunt bătrâni și improprii de asemenea servicii.

²⁸ Barbu Știrbei (n. 1799, Craiova – d. 1869, Nisa, Franța) a fost domn al Țării Românești în perioada iunie 1849-iunie 1856.

²⁹ Este vorba de *Regulamentul general pentru aresturile districtuale din toată țara*, intrat în vigoare la 22 aprilie 1864, care a prevăzut, printre altele, ca minorii să fie separați de adulți în închisori.

Numărul prea mare din zi în zi determină Ministerul de Interne să mute această închisoare la mănăstirea Balamaci, tot din județul Ilfov, evacuând puținii călugări ce o ocupase. Tot personalul închisorii se compunea din director, plătit lunar cu 148 lei, un preot instructor care era și duhovnic, plătit cu 74 lei și două posturi de gardieni, plătite cu diurna de 59 lei și care de multe ori erau vacante, rămânând numai directorul. Și acest penitenciar devenind neîncăpător se vede forțat ministerul a strămuta, în anul 1872, la închisoarea din Reni, județul Ismail, unde exista deja pentru Moldova o asemenea închisoare. Aducerea minorilor în închisoarea Reni a fost una dintre cele mai neiertate greșeli, ale căror răni aduse tinerei populații penitenciare s-au resimțit până în timpurile noastre. Greșeala a constat în aruncarea a 87 de deținuți minori între vechea populație a închisorii. Aceștia au căutat, fiecare, a-și atrage prin tot felul de ademeniri câte un minor, care deveneau prada unuia sau mai multora pentru satisfacerea poftelor bestiale. Certurile zilnice, bătăile între majori și minori își aveau originea în disputa pentru cele 87 de victime. Acestei stări de orgie pe care administrația n-o putea înfrâna a durat până în anul 1877 când, prin războiul ruso-turc, armatele imperiului rusesc ocupă Renii. În fața acestor evenimente administrația superioară se vede nevoită a muta deținuții din acea închisoare transferând pe cei mai greu condamnați în închisorile centrale Dobrovăț, Bisericieni, Pângărați și Mărgineni, iar pe condamnații minori și soldații dezertori la mănăstirea Mislea, județul Prahova. Astfel, în toamna anului 1878, luna septembrie, mănăstirea Mislea devine închisoare.

1. De la anul 1878 până la anul 1924

Noul local destinat pentru deținerea minorilor era un local impropriu cu desăvârșire destinației sale, neîncăpător unei atari populații, astfel că și personalul locuia sub același acoperiș și în același antret cu deținuții. Apoi, biserica din curtea comună era deschisă tuturor credincioșilor din comună în toate zilele. Mai mult încă, toate botezurile și cununțiile se celebrau în această biserică, deținuții asistând la aceste acte. În asemenea condiții schimbarea localului n-a adus nici o îmbunătățire în starea decăzută a moralului deținuților, ci din contră ea a fost alimentată prin schimbarea posomorâtă de la Reni, unde nu aveau decât cerul și apele Dunării, cu cea climă dulce și pitorească de văi, dealuri și câmpie de aici. Pentru cei mai mari și pentru dezertori, în special, se deschide un nou câmp de corupție, căci prin frecvențele vizite ale locuitorilor la biserică se stabilește între aceștia din urmă și femeii depravațiunea, ajungând până în punctul de a profana amvonul bisericii.

Dacă ne întrebăm cum aceste fapte se puteau întâmpla sub ochii administrației fără a lua măsuri de curmare, răspunsul este: dese schimbări ale personalului și înlocuirea lui cu persoane străine acestui serviciu care, neavând încă bine timpul de a-și da seama de trista stare a lucrurilor erau înlocuiți de alții. Iată șirul directorilor ce s-au perindat de la 1877 la 1924 la acest penitenciar:

1. C. Pădeanu funcționează până la 31 ianuarie 1881. În timpul administrației lui se fac propuneri pentru cumpărarea de instrumente cu scopul de a se cultiva în mod sistematic terenul primit de curând de la Ministerul Domeniilor în jurul închisorii, în întindere de 14 pogoane³⁰. Se mai cere și înființarea unui post de conducător al grădinii, toate în scopul moralizării deținuților. Tot în timpul acestuia se mai cere Direcțiunii înființarea unei școli cu instructor și înființarea unui local pentru atelier de fierărie și tâmplărie.

2. C. Rătescu funcționează până la 15 august 1882.

3. B. Penescu funcționează până la 13 februarie 1883.

4. D. Popescu funcționează până la 15 decembrie 1883. În timpul acestei direcțiuni se înregistrează focul din noaptea de 23 martie 1883, care a izbucnit de la bucătăria condamnaților și a distrus localul Direcției, clopotnița, corpul de gardă, odaia gardienilor și coșarul de porumb.

5. Vasile Persiceanu funcționează până la 5 iunie 1884.

6. Constantin Crudu funcționează până la 14 iunie 1884.

7. Scarlat Pârvulescu funcționează până la 15 septembrie 1885. La 13 iunie 1885 se întâmplă o mare revoltă. Directorul a fost rău torturat de către condamnați și abia a putut scăpa cu viață prin ajutorul altor condamnați. Revolta a fost astâmpărată cu ajutorul gărzii. Condamnații instigatori fiind dați judecății, patru au fost condamnați la câte un an, iar patru la câte șase luni, achitând pe alți trei. Tot în acest an se încearcă a se înființa un atelier de dogărie și rotărie aducând arestați dogari de la Pângărești, fără a da vreun rezultat bun.

8. Strejescu funcționează până la 14 ianuarie 1886.

9. Leon Duculescu funcționează până la 1 iunie 1886.

10. Gheorghe Andreescu funcționează până la 28 septembrie 1886.

11. D. Ștefănescu-Priboi funcționează până la 1 noiembrie 1886.

12. P. Hagiescu funcționează până la 14 ianuarie 1887. În cursul acestuia se înființează școala condusă de un învățător.

13. Theodor Didilescu funcționează până la 23 august 1887.

³⁰ Un pogan avea aproximativ o jumătate de hectar.

14. Razu funcționează până la 10 septembrie 1887.
15. Titus Cavaroc funcționează până la 17 decembrie 1887.
16. L. Scărlătescu funcționează până la 17 martie 1888.
17. Ștefan Giurescu funcționează până la 8 iulie 1888.
18. Ioan D. Anghelescu funcționează până la 1 iunie 1889.
19. Alexandru Macri funcționează până la 30 august 1889.
20. Dimitrie Brăescu funcționează până la 5 aprilie 1890.
21. Teoharie Constantinescu funcționează până la 22 octombrie 1890.
22. G. Ștefănescu funcționează până la 22 mai 1891.
23. Ștefan Panaitescu funcționează până la 15 septembrie 1892.

Din cauza deselor schimbări dezordinea ajunsese la culme printre arestați, așa că oricât de activ ar fi fost cineva era imposibil să-și manifeste activitatea și să pună capăt acestor dezordini. Așa se explică și marea revoltă întâmplată în 1885, când directorul, voind a face ca ordinea și disciplina să fie respectate, încercarea i-a fost fatală, iar rezultatul a fost bătaia sa de către deținuți, fracturându-i ambele brațe și făcându-l infirm pentru toată viața. Cu toată pedeapsa aplicată culpabililor, după cum am văzut, disciplina tot n-a putut fi insuflată îndeajuns. Ca măsuri, pentru moment, s-a dat dispoziția a se transfera toți dezertorii militari în închisoarea Târgșor, anume și de curând înființată în acest scop.

După focul distrugător din care n-a mai rămas din vechile edificii decât zidul înconjurător și un singur corp de clădire, începe să se ia măsuri de administrația superioară pentru construcția acestei case în condițiile de astăzi. Cu această ocazie administrația superioară pare a fi intrat pe calea reformelor, întrucât se observă oarecari îmbunătățiri și inovații la regimul închisorii. Observând că toate dezordinile veneau din cauză că deținuții nu erau ocupați, ia măsuri pentru înființarea unui atelier de tâmplărie, precum și obligativitatea întregii populații de a frecventa școala. Până la această epocă deținuții erau ocupați cu cultura a o parte din terenul din jurul închisorii, iar alții cu lucrul manual ca mărgelăria, cizmăria, lingurăria, lucruri din păr etc., care și astăzi se mai lucrează pe la diferite închisori, care nu serveau decât a îndulci deținuților viața în închisoare, trândăvindu-i și dezgustându-i de o muncă mai grea afară din închisoare, predispunându-i astfel la alte infracțiuni (părerii expuse de fostul director Simion Niculescu). Cu măsurile luate se realizează deodată un îndoit profit și moral și material pentru deținuți, deși sacrificiile erau mai mari pentru stat. În 1887 se decide a se înființa și în secția celor deveniți majori un alt atelier, tot de tâmplărie.

În aceste condiții închisoarea funcționează câtva timp, administrația superioară asigurându-se că a dezlegat marea problemă a unei bune administrații, a unei case de corecție pentru minori. Decepția n-a întârziat să vină. Cauzele? Tot acele arătate mai sus: desele schimbări de directori la care se mai adăuga credința, pentru unii, că numai violența poate impune disciplina într-un penitenciar de minori, unde spiritele sunt mai recalcitrante decât ale unor deținuți maturi. Pe lângă aceasta, s-a făcut prea mult apel la spionaj, dând naștere la nemulțumiri și invidii, iar rezultatul a fost nenorocita întâmplare din luna martie 1892, când deținuții, după ce au bătut pe maistrul Tamaschek și unii gardieni, s-au bătut între dâșii omorând pe unul dintre ei, presupusul favorit și spion al direcțiunii.

În această stare se găsește când, din nou, e adus la direcție cel mai vechi director din serviciul închisorilor: Titus Cavaroc (24). Acest director posedă toate calitățile cerute unui bun director. Pare a se fi născut cu vocația pentru această profesiune, de aceea și numirea a fost bine făcută și la timp. Printr-o muncă bine chibzuită, prin alegerea unui personal inferior conștiincios în îndatoririle lui, printr-o aplicare severă, dar justă, a pedepselor pentru cei care mai țineau la obiceiurile trecutului, prin desființarea unor practici dăunătoare instituției, prin frecventarea școlii conform programului, cu pedepse și recompense, terminând cu uniformizarea îmbrăcăminte deținuților, a căutat să transforme această instituție într-un adevărat local de corecție. Acest mijloc al uniformizării îmbrăcăminte a fost pe drept cuvânt un mijloc din cele mai moralizatoare, căci o îmbrăcăminte cuviincioasă și un așternut propriu influențează mult asupra omului, făcându-l atent și insuflându-i grija că este răspunzător de cea mai mică neregulă ce se va găsi la inspecțiile săptămânale ce se făceau de director.

În timpul direcțiunii sale de la 1 septembrie 1892 și până la 1 iulie 1900 și care a fost cea mai lungă din tot timpul, se poate spune cu drept cuvânt că s-au pus bazele acestei case de corecție, că s-a dat o îndrumare sigură și sănătoasă, înlesnind și ușurând astfel munca celor ce au fost chemați să continue opera începută. Iată câteva din diferite rapoarte în care arăta relele de care suferă acest serviciu, propunând în același timp măsurile de întrebuițat pentru remedierea relilor observate. Propune ca Direcția Generală a Închisorilor să ia măsuri pentru construirea de închisori conform științei penitenciare:

- să recruteze un bun personal;
- să se înființeze ateliere pentru ocuparea tuturor deținuților;
- să se înființeze școli, biblioteci;

- să se numească confesori;
- să se înființeze societăți de patronaj;
- să se facă în grădina închisorii o cultură sistematică.

Toate aceste deziderate au fost puse în aplicare treptat de către urmașii cărora li s-a încredințat conducerea acestei case. În locul directorului Cavaroc, transferat la închisoarea Văcărești, vine pe ziua de 1 iulie 1900 Ioan Cristescu (25), un vechi și merituos funcționar. Acesta realizează înființarea unei frumoase biblioteci prin intervenția la diferiți autori și librari, care au răspuns invitației aducându-i totodată laude. Sub conducerea acestui director începe să se cultive în mod rațional grădina. În acest scop este adus în localitate profesorul Vasile Moga, care dă explicații, destinând fiecare porțiune de teren cu ce anume trebuie cultivat. Tot sub direcția sa se desfășoară o mare activitate pentru plantarea a 15.000 salcâmi, a gardului viu, diferiți pomi fructiferi, 500 butuci de viță-de-vie și diferite zarzavaturi. Cere în acest scop și i se aprobă un girant agricol. Pleacă de la conducerea închisorii dezgustat de intrigile provenite din partea personalului de care era înconjurat, absolut nepregătit și fără nicio cultură.

26. În ziua de 25 aprilie 1902 este numit director Sterie Bucurescu, care funcționează până la 4 ianuarie 1905. Acesta continuă în același gen opera începută de predecesorul său.

27. În locul lui Sterie Bucurescu este numit director S. Scordili și funcționează până la 1 ianuarie 1906. În timpul scurtei sale administrații, de un an, progresele sunt neobservate.

28. În anul 1906, la 1 ianuarie, este numit ca director prin avansare Simion Niculescu, azi pensionar. Acesta, având în vedere că are în față niște elemente tinere în care încă nu s-a înrădăcinat răul și care mai pot fi îndreptate, prima grijă ce l-a preocupat la venirea în fruntea acestei case a fost ridicarea morală a deținuților și a-i ocupa pe toți, atât și ateliere cât și în fermă, știind bine că numai munca este cel mai puternic moralizator.

Chiar în primul an, după mai multe luni de observație, face mai multe propuneri prin raportul nr. 2210 din luna noiembrie 1906 și care propuneri au fost aprobate în totul de Direcția Generală. În primul rând a organizat școala, punând în concordanță programul școlii cu munca în colonie, desființând clasele a III-a și a IV-a, în care nu ajungeau decât 1 sau 2 elevi, rămânând numai două clase – a I-a și a II-a –, având în vedere că deținuților din această casă nu se urmărea a le da certificate de absolvire, ci numai cunoștințe elementare și indispensabile oricărui bun gospodar. Până la acea dată școala funcționa ca și școlile publice, din septembrie până în iunie, adică

tocmai primăvara și toamna, când toți deținuții care trebuiau să facă practica lucrărilor în fermă erau ocupați cu școala. De aici s-a simțit nevoia de a organiza școala așa ca să se facă numai 6 luni – de la 1 octombrie la 1 aprilie, ca în școlile elementare de agricultură – rămânând ca, în același timp, să pună în practică cunoștințele teoretice dobândite în școală.

Dând o dezvoltare părții instructive și profesionale s-a căutat a se dezvolta și partea morală a deținuților. Printre mijloacele care se pot face a se pătrunde în inima deținuților percepțiile justiției și moralității este de netăgăduit și ajutorul religiei, care înalță sufletul, mângâie pe cel nenorocit, îl face să aștepte cu resemnare zile mai fericite și pregătește inima sa de a primi învățăminte morale de care are așa mare nevoie. Pentru ridicarea nivelului moral s-a simțit nevoie de un preot permanent la această casă. Între alte propuneri s-a cerut și înființarea acestui post, care a și fost aprobat, așa că imediat a avut preotul propriu al închisorii care, după noul program al școlii, a predat și cursurile în timpul iernii, ținând predici la sărbători, nemaifiind nevoie de învățător. Preotul a fost numit în persoana tatălui scriitorului acestui istoric.

În același timp, s-a propus a se pune în aplicare libertatea condiționată pentru minori, iar ca mijloc de tranziție de la starea de închisoare la liberarea condiționată a propus ca deținuții cu bune purtări, după ce au făcut o parte din pedeapsă, să fie scoși la diferite munci particulare. Această măsură fiind pusă în practică a dat rezultate morale cât și materiale neașteptate. Deținuții sunt trimiși sub conducerea unui gardian și a câțiva soldați la prășit de porumb, la secerat de ovăz și îngropate de conducte pentru păcură, parcurând distanțe până la 5 km depărtare de închisoare. Din produsul muncii particulare jumătate se făcea venit statului, jumătate se dădea deținutului, din care o parte îi servea ca îndulcire a traiului în timpul deținerii, iar altă parte li s-a format capital pentru timpul când vor fi în libertate.

Tot ca o consecință a ultimelor măsuri mai putem arăta că s-a ajuns a se scoate cu câte 3-4 santinele un număr de 15-20 arestați și, ce e mai surprinzător, e faptul că sunt peste 20 arestați care lucrează în fermă fără a fi supravegheați de santinele și fără ca vreunul să fi încercat să evadeze. Aceasta datorită în mare parte influenței ce a avut asupra lor atât conferințele morale ținute de director, cât și predicile ținute de preotul acestei case. S-a înființat, tot în acest timp, un atelier de olărie ale cărei produse s-au vândut în comerț, executându-se în același timp și comenzi pentru celelalte închisori ca: căni de băut, străchini și scuiători, iar pentru nevoile florăriei, care de asemenea luase ființă, se lucrau anual circa 50-60.000 de ghivece. Pentru inițiativa și foloasele aduse de acest atelier, dl. director Niculescu este notat la inspecția

făcută de inspectorul C. Rădulescu, la 20 și 21 mai 1907, cu următoarele: „În atelierul de olărie, care este opera personală a d-lui. director Niculescu, s-a făcut și obținut rezultate neașteptate, această industrie fiind necostisitoare și absolut utilă, este considerată de noi ca indispensabilă închisorii, meritând dl. director care a introdus-o toată distincțiunea și tot meritul”.

Urmează după acest inimos domn director o serie de directori care au continuat activitatea în același gând de prosperare a instituției până când, după războiul din 1916-1918 se găsește de cuviință de către Consiliul de Miniștri, la propunerea Direcției Generale a Închisorilor, de a se muta la Aiud, iar în acest local să se transfere închisoarea de femei de la Plătărești. Aceasta s-a întâmplat în luna august 1924.

2. De la anul 1924 până în prezent

În luna august 1924, în baza jurnalului Consiliului de Miniștri din 30 iulie, s-a transferat închisoarea de femei de la Plătărești la Mislea, ocupând localul fostei închisori de minori, transferată la Aiud. Această epocă este a doua perioadă a istoriei închisorii din Mislea.

Închisoarea de femei, după descrierea făcută de actuala directoare, d-na. Eugenia Economu, datează în Țara Românească încă de pe la 1762, fapt ce reiese din următoarele: „Pe la 1762 Constantin Mavrocordat³¹ dă ordin a se strânge toate femeile publice și să fie închise în Sf. Gheorghe, la Mitropolie, ținându-se multă vreme închise de mureau de foame și trăiau din milosteniile ce li se aruncau, căci rămăseseră ca vai de ele, goale”. Între 1786-1792 domnitorul Nicolae Mavrogheni³² dispune de a nu se mai permite să se țină în închisori femeile împreună cu bărbații și dacă s-ar întâmpla ca într-un loc să nu fie închisoare de femei, atunci să nu se poată închide femeile decât la un om de ispravă și însurat, în caz când pârălabul statului n-ar fi însurat. Între 1846-1860 găsim că oricare femeie e cunoscută că a făcut o faptă nelegiuită e trimisă de bărbatul ei și izgonită la ocne de sare de unde nu mai e nicio scăpare și acolo rămâne înfundată pe viață. În Regulamentul temnițelor din 1838 se prevedea că temnițele din București și Craiova, precum și cele de județe,

³¹ Constantin Mavrocordat (n. 2 februarie 1711 – d. 4 decembrie 1769, Iași) unul din cei mai importanți domnitori fanarioți, a domnit în Țara Românească (septembrie-octombrie 1730, octombrie 1731 - aprilie 1733, noiembrie 1735 - septembrie 1741, iulie 1744 - aprilie 1748, aprilie 1756 - august 1758, iunie 1761 - martie 1763) și în Moldova (aprilie 1733 - noiembrie 1735, septembrie 1741 - iulie 1743, aprilie 1748 - august 1749, iunie-decembrie 1769).

³² Nicolae Mavrogheni (n. 1738, insula Paros-Grecia – d. 1790, Beala-Bulgaria), domn al Țării Românești în perioada martie 1786-iunie 1790.

să fie prevăzute cu patru despărțituri, dacă vor fi pentru femei, din care una pentru prevenite și alta pentru cele osândite, iar două pentru bărbați.

Prima organizare a întregului serviciu s-a făcut la 1862 dispunându-se și asupra închisorii de femei, precum și a pedepselor disciplinare³³. Legea din 1874 dispune apoi a se face închisori deosebite pentru femeile osândite la munca silnică de cele cu reclusiune și pentru cele de închisoare corecțională, dar atât cât numărul lor nu va fi mare pot rămâne și la un loc, însă administrarea să se facă numai de persoane de același sex.

Până a veni la Mislea închisoarea de femei, iată pe unde s-a perindat: În anul 1863 a fost instalată la Schitul Ostrov, județul Argeș, unde se dirija de stareța mănăstirii. De aici, curând, a fost strămutată la mănăstirea Comana, județul Vlașca și aici se dirija de un funcționar cu titlul de îngrijitor. În 1865 se strămută în localul mănăstirii Plătărești din comuna Cucueți, județul Ilfov, de unde în timpul războiului (21 noiembrie 1916-11 ianuarie 1917) a fost transferată la închisoarea Văcărești. După război a revenit iarăși în localul de la mănăstirea Plătărești, până în august 1924, când este mutată, după cum s-a spus, la Mislea.

Criminalitatea femeilor constă mai mult în crime pasionale și pruncucideri.

Dintre directoarele ce au condus închisoarea de femei de la 1924 și până azi cităm:

1. Eufrosina Papadopol, care funcționează până la 29 decembrie 1926.
2. Alexandru Cristescu, director-delegat, funcționează până la 1 ianuarie 1927.
3. Eugenia Economu, care funcționează de la 15 ianuarie 1927 și până în prezent.

Dintre toate directoarele care au administrat în trecut această instituție, fie aici la Mislea, fie în celelalte părți, cea cu mai multă stabilitate și cu mai multe realizări este, desigur, actuala directoare, Eugenia Economu. Venită în fruntea acestei conduceri în anul 1927 a găsit închisoarea într-un hal de nedescris după administrația bărbaților. Reluând conducerea, pe lângă că s-au pus la punct atelierele de lucru în cel mai scurt timp, executând comenzile rămase cu mult în restanță, s-au mai adus următoarele îmbunătățiri:

- s-a reînființat cu foarte mică cheltuială baia de care arestatele au fost lipsite timp de 3 ani;

- s-a construit fără nici o cheltuială bănească o ghețarie, necesară pentru păstrarea alimentelor în timpul verii, cât și pentru tratamentul bolnavilor;

- s-au făcut peste 2000 m.l. de gard, reparându-se grădina de curte a închisorii;

³³ Gr. I. Dianu, *Istoria închisorilor din România. Studiu comparativ. Legi și obiceiuri*, București, 1900, p. 68.

- s-au făcut diguri de consolidare și apărare a malurilor dinspre răsăritul grădinii, mutând gardul în afară spre a câștiga terenul pierdut;

- s-au răspândit peste 800 căruțe cu gunoi pentru îngrășatul solului care devenise neproductiv;

- s-au reparat toate uneltele de gospodărie;

- atelierele au luat o dezvoltare foarte mare.

Dacă pe acest tărâm – gospodăresc – s-au realizat atâtea lucruri de bine, apoi nici latura morală nu s-a neglijat. De felul cum d-na. Economu a înțeles a se impune și-a câștigat respectul arestatelor, cu toată severitatea ce i se atribuie. Citez că, la trecerea d-sale. într-un timp la Direcția Generală, prin avansare și în interesul serviciului, dl. Constantinescu M. Ion, care a luat conducerea provizorie, a putut constata cu emoție jalea și lacrimile arestatelor la aflarea veștii că le părăsește. Acesta este un caz extrem de rar, care dovedește tactul, metoda și răbdarea depuse în serviciu.

Pentru introducerea unui regim cu adevărat moral în închisoare, întrucât ajunsese această instituție un focar de corupție și demoralizare practicându-se cele mai oribile vicii, tot d-sa. a pus în practică instituirea pretoriului disciplinar prevăzut de regulament. Rezultatele dobândire sunt din cele mai satisfăcătoare, pentru care d-na. directoare a primit elogii scrise cu ocazia vizitei făcute de eminentul fost procuror al Înaltei Curți de Casație, răposatul Bagdat. Nici latura intelectuală nu a fost neglijată. Majoritatea deținuților fiind analfabete și neputând citi cărți morale și religioase de care mintea lor întunecată avea nevoie, a înființat o școală de adulți care a dat rezultate foarte frumoase. Pentru a face să pătrundă în sufletul arestatelor percepțiile de justiție și morală s-a recurs la ajutorul religiei, obținând, datorită intervențiilor, un preot care să servească exclusiv numai la biserica închisorii și să se ocupe de aproape de sufletul arestatelor. Acesta a fost Sfinția Sa Arhimandritul Nifon Ianculescu. Împrejurările silindu-l a pleca în altă parte a urmat un alt arhimandrit, apoi a fost numit preotul satului.

În același scop moralizator s-au dat, când și când, serbări la care s-au produs arestatele prin declamații, coruri și jucarea de câteva piese de teatru cu subiecte potrivite. Cu aceste ocazii s-a apelat la persoane competente care au ținut nenumărate conferințe cu subiecte educative și morale. Între aceștia numărăm pe dl. Brădișteanu, secretar general al Ministerului Cultelor, dl. avocat Ciocazan din Craiova, Sfinția Sa Protoiereul Opriș, Sfinția Sa preotul Popescu, misionar al Episcopiei Râmnic, d-na. Bacalbașa și alții. În anul 1927 s-a săvârșit botezul a două arestate, una de religie mozaică și alta din secta baptistă, care au trecut la ortodoxism. A fost cu acest prilej o înălțătoare slujbă la care a luat

parte un sobor de 10 preoți în frunte cu protopopul județului, cum și mai multe persoane oficiale.

Față de dragostea și priceperea cu care d-na. directoare Eugenia Economu conduce această instituție merită toată admirația și lauda. În cele din urmă și-a verificat aceste calități prin stăruința depusă pentru refacerea localului închisorii, care a avut de suferit grele avarii de pe urma cutremurului din 1940. Astăzi localul se află complet renovat și reinstalată iarăși închisoarea, după ce a fost evacuată timp de un an. Dacă și în viitor se va înregistra asemenea frumoase rezultate, această instituție va fi de mare folos pentru prestigiul țării.

/ss/ Ioan Bădiceanu
învățător Mislea –

Prahova

Mislea, 21 iulie 1942

Arhivele Naționale Istorice Centrale,
fond Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor,
dosar 1242/1943, f. 38-56

ABSTRACT

Mislea de l'abbaye à la prison. Un double sens du terme «fortifié»

Mislea est resté dans la mémoire collective comme l'un des principaux éléments de l'univers carcéral communiste, aggravé par le fait qu'il s'agissait d'une destination pour les femmes. Toutefois, Mislea a été fondé comme un établissement monastique par le Prince Radu Paisie. En Septembre 1878, l'ancien monastère devint un centre de détention pour mineurs et cette destination a été maintenue jusqu'en 1924, quand il devint une prison pour femmes.

Sur l'histoire du bâtiment, l'enseignant Ioan Bădiceanu de Mislea a écrit en 1942 un document intitulé « L'histoire de la prison de Mislea, comté de Prahova », publié en annexe.

